

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus

Készítette:

Zsuek Tímea

A dolgozat címe:

Lulla község hiedelemvilága

Kaposvár

2024

Dolgozatomban a magyar népi kultúra egy szegletét mutattam be. Néhány éve családommal Lullára költöztem. Férjem családja anyai ágon lullai származású. Amikor megismerkedtem az itt élőkkel, találkoztam Nagy Ernő tanítóval, és láthattam munkásságát, arra gondoltam, szeretném tovább vinni azt, amit elkezdett. Idővel szembesültem azzal, Lullán mai napig élnek hiedelmek, életben tartanak egy közel százéves hagyományt. 1928. május 20-án a jégverés elpusztította a falu jelentős részét. Ennek emlékére a lakosok minden évben engesztelő, hálaadó és áldást kérő misét mondatnak, majd zarándokútra kelve, kísétálnak a falu határában felállított kereszthez, ami a természeti katasztrófának állít emléket. Úgy gondoltam, Lulla hit és hiedelemvilágának bemutatása fontos szeglete múltunk, néprajzi örökségünk, gyökereink megismerésének és megőrzésének.

A dolgozatomat több kutatási módszerre építettem fel. Az egyik az oral history, amit szóbeli történelemként definiálunk. Ez interjúkon alapuló módszer. Nagy Ernővel készítettem az interjút, aki közel ötven éve kutatja, gyűjti, őrzi a lullai emlékeket. Könyvet publikált a témában. A régi iskolaépületében létrehozott egy falumúzeumot, amelyben tárgyi, írásos emlékek találhatók Lulla múltjáról.

Keller Jenőné, Kovács Anna a dolgozatban szereplő jégverés évében született. Elméje ép, tudata tiszta. Vele egy rövid visszaemlékezés készült arról, milyen volt az élete a jégverést követő években.

2023. május 20-án személyesen is részt vettem a zarándoklaton. Az erről készült megfigyeléseimet, tapasztalataimat is leírtam a dolgozatban Ennek kapcsán a falu lakosaival készítettem egy rövid kérdőívet, megtudjam, milyen vallási felekezethez tartoznak, mióta élnek Lullán, miért érzik szükségét a zarándoklat teljesítéséhez, miért tartják a hagyományt?

A fő témakör első részében szükségét éreztem fogalommagyarázatnak. A dolgozathoz köthető fogalmak a népismeret, néprajz, hiedelmek. Ezek definiálása segíti a lullai hitvilág, hiedelemvilág megértését.

Második részben a Lulla elhelyezkedése, múltjának bemutatása, lakosságának alakulása került bemutatásra. 1853-as évektől kezdve Lullára számos nép érkezett, hol önszántából, hol betelepítés következtében. Ezek mind hozzájárultak a lullai hit-és hiedelemvilág alakulásához. A következő részekben az interjúkra, a személyes élményekre támaszkodtam. Bemutattam a lullai hit -és hiedelemvilágot, amik közül számos a mai napig él, a jégverést és annak következményeit a falu lakosságára nézve. Ennek köszönhetően megváltoztak a hitbéli szokások. Majd elérkezik a ki-és betelepítés időszaka, amely mélységesen megrázza a falu

lakóit, hiszen 15 sváb családot kitelepítenek, és a svábokat földönfutóvá teszik. A lakosság ekkor is összefog, a hajlék nélkül maradottakat és a kényszerrel betelepítetteket is szeretettel segítik.

Az új összetételű lakosság megtervezi és létrehozza saját, ünnepi viseletét, amit a mai napig hordanak. A jégverést átélő, emlékező családok az újonnan betelepítettekkel is megismertetik a jégverés hagyományát, akik csatlakoznak a falu lakosságához a hagyomány fenntartásában.

Saját élményem, és a kérdőív alapján a hagyomány több szempontból is fontos Lulla lakosságának. A lakosok jelentős része a mai napig fél Isten haragjától, büntetésétől. A fiatalabbak közösségformálást, összecsiszolódást látják a zarándoklat, az emlékezés megtartásával kapcsolatban. A gyerekes szülőknek fontos, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a gyökerekkel, ahol élnek, és ha nem is Isten haragjának gondolják, de tiszteletben tartják a szokást.

Dolgozatomban megkaptam a bevezetőben feltett kérdésekre a választ. A közel százéves hagyomány a mai napig fontos a lakosságnak, a fentebb említett okokból. A fennmaradáshoz elengedhetetlen volt a lullaiak hite, meggyőződése abban, hogy Isten újra lesújt rájuk, ha nem tartják az emlékezést. Ebben a lelkészek, plébános, az új lakók is partnerek voltak. Ezenkívül a hiedelemvilág szokásai között van olyan, ami a mai napig fennmaradt. Például a gyógyító asszony a faluban, vagy a lullai mondás: „Rendben van, mint a Lajos bácsi vacsorája!” mai napig azt jelenti, hogy nincs vacsora. Fennmaradt a magyarság érzületéből született lullai ünnepi viseleti ruha.

Dolgozatom csak egy szeglete a lullai néprajzi, népismereti kincsnek. Leendő tanítóként úgy gondolom, fontos lenne, ha a Lullán és a környéken élő gyermekek megismerkedhetnének a gyökereikkel, a helyi népi kincsekkel. Ezt akár a Hon és Népismereti tantárgy keretein belül is megvalósíthatónak gondolom. A tantárgyi kereteken belül a tanulók megismerkedhetnének a helyi néprajzi kultúrával, hiszen itt megfogható, elérhető távolságban vannak. A gyökerek, a helyi múlt megismerésének segítségével megalapozhatjuk gyermekeink jövőjét, megérezhetnék az igazi magyarság érzületét.